

สรุปรายงานประจำปี จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒๕๖๒

Annual Report 2019

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปจังหวัดแม่ฮ่องสอน	**๓**
ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	**๑๘**
ส่วนที่ ๓ สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และสรุปปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข	**๒๔**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. เครื่องหมายราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ตราประจำจังหวัด)

รูปช้างในท้องน้ำ หมายถึง การฝึกช้างป่าให้รู้จักการบังคับบัญชาในการรบและใช้งานด้านต่าง ๆ ซึ่งรูปช้างในท้องน้ำเป็นตราประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะเป็นที่มาของการตั้งเมืองแม่ฮ่องสอน โดยเริ่มจากการที่เจ้าแก้วเมืองมา ออกจับช้างให้เจ้าเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ. ๒๓๖๘ – ๒๓๘๙) และได้รวบรวมชาวไทยใหญ่ให้มาตั้งบ้านเมืองเป็นหลักแหล่งขึ้น ๒ แห่ง คือ บ้านปางหมู และบ้านแม่ฮ่องสอน สาเหตุที่เรียกว่า แม่ฮ่องสอน ก็เพราะว่า มีร่องน้ำใช้สำหรับฝึกช้าง

๒. ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นกระพี้จั่น เป็นต้นไม้พระราชทาน เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๗

๓. ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกบัวตอง

คำขวัญประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

หมอกสามฤดู กองมูเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี ผู้คนดี ประเพณีงาม ลือนามถิ่นบัวตอง

ลักษณะทางกายภาพ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดน อยู่ทางภาคเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ หรือประมาณ ๑๒,๖๘๑.๒๕๙ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐กิโลเมตรและความกว้างประมาณ ๙๕กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ประมาณ ๑๑,๑๓๓.๗๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๒ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่เกษตรกรรม ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๘

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เป็นดังนี้

ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดต่อกับรัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐคอทูเล ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขตจังหวัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง อำเภอสะเมิง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด และอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตระหว่างจังหวัด

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศเป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อนและเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญ คือ ***ทิวเขาแดนลาว*** อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ***ทิวเขาถนนธงชัย*** ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน ๓แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒,๐๐๕เมตร

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ *แม่น้ำปาย* ซึ่งมีต้นกำเนิดจากทิวเขาถนนธงชัย ไหลผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน มีความยาว ๑๓๕ กิโลเมตร *แม่น้ำยวม* ซึ่งมีต้นกำเนินจากภูเขาด้านตะวันออกของอำเภอขุนยวม ไหลผ่านอำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง ไปบรรจบกับแม่น้ำเมย มีความยาว ๑๖๐ กิโลเมตร และ *แม่น้ำละมาด* ซึ่งมีต้นกำเนิดจากดอยแม่ละมาด ไหลผ่านอำเภอเมืองลงสู่แม่น้ำปาย

การปกครอง และประชากร

การปกครอง

จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ ๔๕ ตำบล ๔๑๕ หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๐ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๖ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๔๒ แห่ง

ประชากร

จากข้อมูลประชากร ปี ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรทั้งสิ้น ๒๗๙,๐๙๙ คน เป็นชาย ๑๔๒,๒๑๓ คน เป็นหญิง ๑๓๖,๘๗๕ คน และมีจำนวนบ้านทั้งสิ้น ๑๐๗,๖๔๘ หลัง ความหนาแน่นของประชากร เท่ากับ ๒๔.๘๖ คน/ตารางกิโลเมตร

ระบบสาธารณูปโภค

ไฟฟ้า

จังหวัดแม่ฮ่องสอน รับกระแสไฟฟ้ามาจากสถานีไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่ (จอมทอง ฮอด และแม่แตง) นำจ่ายด้วยระบบ ๒๒ KV ไปในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๔๑๕ หมู่บ้าน ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีไฟฟ้าให้บริการประชาชนด้วยระบบเสาสายจำนวน ๓๑๒ หมู่บ้าน ยังคงมีประชาชนที่ยังไม่มีไฟฟ้าเสาสายถึง ๑๐๓ หมู่บ้าน บางพื้นที่ใช้ระบบโซล่าโฮมเป็นการนำนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๘ แหล่ง กำลังผลิตไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น ๓๐,๓๐๐ กิโลวัตต์

ตารางสรุปสถานะการมีไฟฟ้าใช้ระดับหมู่บ้าน พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ตำบล			หมู่บ้านตามทำเนียบปกครอง	มีไฟฟ้าใช้จากระบบจำหน่าย		ยังไม่มีระบบจำหน่าย (เสา/สายไฟฟ้า)
	จำนวน	มีไฟ	ไม่มี		หมู่บ้าน	ร้อยละ	
เมือง	๗	๗		๖๙ (***)	๕๖	๘๑.๑๖	๑๓
ขุนยวม	๖	๖		๔๓	๔๐	๙๓.๐๒	๓
ปาย	๗	๗		๖๒	๕๒	๘๓.๘๗	๑๐
ปางมะผ้า	๔	๔		๓๘	๒๒	๕๗.๘๙	๑๖
แม่สะเรียง	๗	๖	๑(**)	๗๗	๕๓	๖๘.๘๓	๒๔
แม่ลาน้อย	๘	๘		๖๙	๕๙	๘๕.๕๑	๑๐
สบเมย	๖	๖		๕๘	๓๓	๕๖.๙๐	๒๕
รวม	**๔๕**	**๔๔**		**๔๑๖**	**๓๑๕**	**๗๕.๗๒**	**๑๐๑**

(**) ตำบลเสาหิน เนื่องจากเส้นทางไม่เอื้ออำนวย และตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(***) ปกติอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนมี ๖๘ หมู่บ้าน แต่ได้รวมชุมชนบ้านจองคำซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลด้วย จึงรวมหมู่บ้านเป็น ๔๑๖ หมู่บ้าน

<u>การประปา</u>

ปี ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๒ สาขา คือ สาขาแม่ฮ่องสอน และสาขาแม่สะเรียงครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย มีกำลังการผลิตรวม ๑๔,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน สามารถให้บริการครัวเรือนผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑๑,๔๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๕ ของครัวเรือนทั้งหมด (คำนวณจากข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ปี ๒๕๕๘) ส่วนที่เหลือใช้จากแหล่งน้ำอื่นๆ คือ แหล่งน้ำบาดาล ระบบประปาหมู่บ้าน และระบบประปาภูเขา

การคมนาคม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีการคมนาคม ๒ เส้นทาง คือ ทางบก โดยมีถนนสายหลัก จำนวน ๔ เส้นทาง คือ

๑. ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙(เชียงใหม่ - ฮอด -แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน)

๒. ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕(เชียงใหม่ - แม่แตง - ปาย - แม่ฮ่องสอน)

๓. ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ (แม่สอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน)

๔. ทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ (เชียงใหม่ - แม่แจ่ม - ขุนยวม - แม่ฮ่องสอน)

นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลัก อยู่ในความดูแลของสำนักงานแขวงทางหลวงชนบท ถนนเชื่อมโยงระหว่างตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถนนเชื่อมโยงเส้นทางไปจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนทั้ง ๕ แห่ง และถนนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ มีสภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นช่วงๆ และคดเคี้ยวตลอดเส้นทาง

สำหรับ**การคมนาคมทางอากาศ**มีท่าอากาศยาน ๒ แห่ง คือ

๑. ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน มีสายการบินกานต์แอร์ และสายการบินบางกอกแอร์เวย์ให้บริการเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่ - แม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

๒. ท่าอากาศยานปาย มีสายการบินกานต์แอร์ให้บริการเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่ - อำเภอปาย - เชียงใหม่ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓๐นาที

ข้อมูลด้านสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถานบริการมีโรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๑๕๐ เตียง (ระดับ S) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีจำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ๗๒ แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน(สสช.มีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) เปิดบริการทั้งหมด ๖๓ แห่ง

ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง (ศตม.ที่ ๑ แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและมีหน่วยงาน ระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง (นคม.) จำนวน ๑๐ แห่ง และมาลาเรียคลินิก จำนวน ๑๕ แห่ง

สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ ได้แก่ โรงพยาบาลธัญญารักษ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง ขนาด ๗๕ เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

การศึกษา

การจัดการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งได้เป็น

๑. ระดับประถมศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ และ ๒ มีโรงเรียนจำนวน ๓๓๔ โรง มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๓๕,๑๕๗ คน จำนวนครู ๒,๐๙๔ คน มีห้องเรียน ๒,๗๕๔ ห้อง

๒. ระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียน จำนวน ๘ โรงเรียน จำนวนครู ๓๑๐ คน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๗,๑๙๑ คนมีห้องเรียน ๒๐๙ ห้อง

๓. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดูแลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง

๔. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๓ แห่ง

๕. การศึกษานอกระบบ ให้บริการศึกษาในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องประเภททางไกล การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.ทางไกล) ประกาศนียบัตรอาชีพ และการศึกษาเพื่อชุมชนบนพื้นที่สูง

๖. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอนุปริญญา จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทราชินีแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง และวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

๗. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สำหรับข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน ๑๔ โรงเรียน โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทั้งหมด จำนวน ๑,๖๑๘ คน มีที่เรียนศึกษาต่อ จำนวน ๑,๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๓ และมีนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ/ประกอบอาชีพ/รอฟังผล จำนวน ๔๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑๐

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

ภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีความสูงจากน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร ประเภทของป่าไม้ที่พบในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งป่าชนิดไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดงดิบชื้น ป่าดงดิบเขา และป่าสน และป่าชนิดผลัดใบ ได้แก่ ป่าผสมเบญจพรรณ และป่าเต็ง-รัง นอกจากนี้ยังพบป่าไร่ร้างและป่าไร่เลื่อนลอย พืชพันธุ์ไม้ในป่าส่วนใหญ่เป็นไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัง ไม้มะค่าโมง ไม้รกฟ้า ไม้ยมหอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนหนู ไม้เต็ง ไม้รัง ยางเหียง ไม้พลวง ไม้ตะแบก ฯลฯ พืชพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ไม้ไผ่ ผักหวานป่า ต้นคราม ผักกูด ผักกูดดอย ผักพ่อค้า ดอกอาว (กระเจียว) สาบแล แคป่า เพกา ปู่ย่า ผักแว่น ผักหนาม ผักเฮือด ผ่า เพียฟาน ฟักข้าว มันปลา (มันปู) เตา(สาหร่ายน้ำจืด) อ่องลอด (ดอกหิน) สมอไทย มะขามป้อม พืชพันธุ์ไม้เฉพาะ มีผักส้มปี้ (หัวแหวน) ผักหนามโค้ง (หมากลม) ดอกดิน เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ เลียงผา กวางป่า เก้ง หมูป่า วัวแดง กระทิง เสือโคร่ง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ชะนี นกกว่า ๑๒๐ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประมาณ ๓๐ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลายประมาณ ๓๐ชนิด ปลาน้ำจืดประมาณ ๓๐ชนิด และแมลงกว่า ๒๐๐ชนิด

ที่สำคัญจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผืนป่าสักที่ประชาชนแม่ฮ่องสอนหวงแหน คือ “ป่าสักนวมินทรราชินี” เนื้อที่รวม ๔๙๗.๒ ตารางที่กิโลเมตร หรือ ๓๑๐,๗๒๕ ไร่ เป็นไม้สักมีลักษณะดี ขนาดใหญ่ ลำต้นตรง อัตราการเจริญเติบโตสม่ำเสมอ สภาพป่ามีความสมบูรณ์ สามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่สูงกว่า ๑,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ ทรงรับโครงการอนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมไม้สักและพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบริเวณป่าลุ่มน้ำของ-ลุ่มน้ำปาย อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เนื่องจากผืนป่าสักดังกล่าวมีความหลากหลายทางชีวภาพ เหมาะสมสำหรับศึกษาวิจัย พัฒนาพันธุ์ไม้สัก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เช่น การล่องแก่งชมป่าสัก เป็นต้น

ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำจากพื้นที่ป่าต้นน้ำอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกับทิวเขาแดนลาว และทิวเขาทางตอนใต้ในอำเภอขุนยวม มีปริมาณน้ำได้กักเก็บได้ต่อปี ๑๓,๐๘๙,๖๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในจังหวัด ๑,๒๕๐.๖๐ ลบ.ม. ประเภทของแหล่งน้ำในพื้นที่

จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำยวม และแม่น้ำสายรอง ได้แก่ แม่สุรินทร์แม่ลาหลวงแม่เงาน้ำของน้ำแม่ริด แม่สะเรียง แม่สะงาแม่สะมาด ส่วนอ่างเก็บน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำม่อนตะแลง ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๒๖๙ (ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน ปริมาตรกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๖๖๓ (ลบ.ม.) อ่างจองจายปริมาตรกักเก็บน้ำปริมาณไม่แน่นอน (ลบ.ม.)ประชาชนในพื้นที่มีความต้องการใช้น้ำด้านเกษตรร้อยละ ๓๓.๑๔ น้ำบาดาลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งหมด ๖๑๗ แห่ง เป็นการเจาะน้ำบาดาลเพื่อจะใช้ในการอุปโภคบริโภคทั่วไป หรือเพื่อการเกษตร หรือเพื่อใช้ในภาคธุรกิจ หรือเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม

ทรัพยากรดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ๓๕ ของดินที่พบบริเวณดังกล่าว มีทั้งดินลึกและดินตื้นลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้นมักมีเศษหินก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไปส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆเช่นป่าเบญจพรรณป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้นหลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ในพื้นที่ที่ทำการเกษตรบริเวณตะพักลำน้ำหรือที่ราบระหว่างเขาส่วนใหญ่เป็นดินลึก เนื้อดินร่วนเหนียวปนทรายความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ในพื้นที่ดอนส่วนใหญ่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินร่วนปนดินเหนียว มีปัญหาเป็นดินกรดและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่เป็นดินตื้นมีหินและกรวดปน เนื้อดินร่วนปนทราย และดินเป็นดินกรด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก และดินไม่ตื้นมาก อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พร้อมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ใส่ปูนเพื่อแก้ความเป็นกรดของดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี

การใช้ที่ดิน

ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า จากพื้นที่รวมทั้งหมด ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ พื้นที่ป่า ๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓ไร่ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่เกษตรกรรม ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ พื้นที่นอกการเกษตร ๕๐๔,๑๑๕ ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย ๕๕,๓๔๑ไร่ แหล่งน้ำ ๒๐,๓๐๑ ไร่ และพื้นที่อื่นๆ ๔๓,๔๓๙.๐๔ ไร่

พื้นที่เกษตร

พื้นที่ที่เกษตรกรใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรปลูกพืช ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ โดยเป็นการเพาะปลูก ข้าว ๑๕๘,๐๘๖ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๖๑,๔๓๙ไร่ ถั่วเหลือง ๕๓,๖๓๗ไร่ กะหล่ำปลี ๑๙,๗๙๙ไร่ กระเทียม ๑๖,๕๓๖ไร่ถั่วแดงหลวง ๒๑,๑๕๘ ไร่ กาแฟอาราบิก้า ๕,๒๙๔ ไร่งา ๒,๑๔๑ ไร่ ส้มเขียวหวาน๑,๐๖๖ ไร่ ลำไย ๗๘๗ ไร่ และอื่นๆ ๖๖,๐๕๗ ไร่

การเลี้ยงสัตว์

สภาพโดยทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนและใช้แรงงานเท่านั้นเหลือจากการบริโภคจึงจำหน่าย ลักษณะการเลี้ยงพึ่งพาอาหารตามธรรมชาติเป็นหลัก ถึงแม้ส่วนราชการจะส่งเสริมให้เลี้ยงเพื่อจำหน่ายก็ตามแต่เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีข้อจำกัดของสภาพพื้นที่และการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้ออำนวย

จากข้อมูลจำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๕๘ พบว่า มีการเลี้ยงไก่มากที่สุด รองลงมา คือ สุกร โคเนื้อ กระบือ เป็ด แพะ แกะ และโคนมตามลำดับโดยเฉพาะไก่ และสุกรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงไก่และสุกรของโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด ทำให้มีแหล่งวัตถุดิบประเภทเนื้อสัตว์เพียงพอในการบริโภคภายในจังหวัด และยังสามารถจำหน่ายออกไปยังจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงควรสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องต่อไป

พื้นที่อยู่อาศัย และอื่นๆ

โดยเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย พื้นที่ ๕๕,๓๔๑ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๙ ของพื้นที่รวมของจังหวัด นอกนั้นเป็นพื้นที่อื่นๆ ๑๔๒,๒๓๒.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๘ ของพื้นที่รวมของจังหวัด

ข้อมูลด้านความมั่นคง

อาณาเขต

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางทั้งหมด ๔๘๓ กิโลเมตร เป็นพื้นดิน ยาวประมาณ ๓๒๖ กิโลเมตรและเป็นทางน้ำ ยาวประมาณ ๑๕๗ กิโลเมตร แบ่งเป็นแนวลำน้ำสาละวิน ๑๒๗ กิโลเมตร แนวลำน้ำยวม ๓๐ กิโลเมตร มีช่องทางธรรมชาติเข้าออกกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ช่องทางทางบก ๒๙ ช่องทาง ช่องทางทางน้ำ ๙ ท่าข้าม ซึ่งทุกอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดังนี้

อำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า ติดต่อกับรัฐฉาน
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ติดต่อกับรัฐฉาน รัฐคะยา
อำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย ติดต่อกับ รัฐคะยา
อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอสบเมย ติดต่อกับ รัฐกะเหรี่ยง

จุดผ่อนปรนการค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน ๕ ช่องทาง ได้แก่

๑. จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยผึ้ง อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านน้ำเพียงดิน อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยเดื่อ หมู่ที่ ๓ ตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓. จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยต้นนุ่น อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านเสาหิน อยู่ในเขตพื้นที่บ้านเสาหิน หมู่ที่ ๑ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕. จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านแม่สามแลบ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวทางพระราชทาน จำนวน ๓๐ หมู่บ้าน แยกเป็นอำเภอปางมะผ้า จำนวน ๒๐ หมู่บ้าน อำเภอปาย ๑๐ หมู่บ้าน และหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๔ หมู่บ้าน ได้แก่

๑. บ้านแม่ส่วยอู ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒. บ้านปางคอง ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
๓. บ้านอาโจ้ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
๔. บ้านดอยผักกูด ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน

ปัญหายาเสพติด

๑) สถานการณ์ด้านการผลิตและแหล่งพักยาเสพติด

ผลการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดภาพรวมยังคงสามารถควบคุมได้ แต่ยังคงปรากฏข่าวสารการลักลอบนำเข้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากแหล่งพักยาบ้านนากองมู นำเข้าจากรอยต่ออำเภอปาย และอำเภอเวียงแหง เข้ามาจำหน่ายในพื้นที่อำเภอปาย

๒) สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดชายแดนด้าน จ.แม่ฮ่องสอน

เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดนมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านยาวกว่า ๔๐๐ กิโลเมตร ทำให้มีช่องทางเข้าออกหลายช่องทางทั้งทางบกและทางน้ำ และตามแนวชายแดนยังคงมีกำลังของชนกลุ่มน้อยเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีการเคลื่อนไหวของเครือข่ายยาเสพติดมากขึ้น จังหวัดแม่ฮ่องสอนดำเนินการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนเพื่อสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยมีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เพื่อเป็นการสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด ณ บริเวณเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ล่อแหลมบริเวณชายแดน จำนวน ๒๖ จุด พื้นที่ตอนใน จำนวน ๒๑ จุด และเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดใกล้เคียง จำนวน ๓ จุด

๓) สถานการณ์การค้ายาเสพติดการแพร่ระบาดยาเสพติดในพื้นที่

สถานการณ์การค้ายาเสพติด มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น หากพิจารณาจากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาในคดีค้ายาเสพติดจะพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน โดยผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมครั้งแรก อายุระหว่าง ๒๐ – ๒๙ ปี ซึ่งส่วนใหญ่ถูกจับกุมในพื้นที่เขตอำเภอปาย และเมื่อพิจารณาสารเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่พบว่า ยาบ้า ยังคงมีการแพร่ระบาดหนักใน ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอปาย อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอปางมะผ้า ส่วนฝิ่น พบมากในเขตพื้นที่อำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอปาย และเฮโรอีน พบมากในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอปาย

ตารางสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติด ๕ ข้อหาหลัก ประจำปี ๒๕๕๘- ๒๕๕๙

จังหวัด	ผลิต (คดี)	จำหน่าย (คดี)	ครอบครองเพื่อจำหน่าย(คดี)	ครอบครอง (คดี)	เสพ (คดี)	รวม (คดี)
๒๕๕๘	๓๔	๒๓	๑๕	๕๗	๑๖	๑๔๕
๒๕๕๙ (ม.ค. - มิ.ย.)	๓๒	๙	๑๙	๓๘	๔๕	๑๔๓

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางสถิติของกลางยาเสพติดห้วงเดือน ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

ประเภท	๒๕๕๘	๒๕๕๙	หน่วยนับ
ยาบ้า	๕๐๒,๐๙๐	๑๕๔,๑๔๙	เม็ด
ฝิ่น	๑,๐๖๑.๑๗๕	๖๔.๒๑๙	กรัม
เฮโรอีน	๖.๕๙	๒๑.๗๘๒	กรัม
กัญชา	๒,๒๗๒.๒๗๕	๑,๕๖๖.๕๓	กรัม
ยาไอซ์		๐.๓๐	กรัม
โคเคน		๖.๑๑	กรัม
ยาอี		๒	เม็ด
สาระเหย	๒	-	กรัม

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากข้อมูลสถานการณ์และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น เฮโรอีน ยาไอซ์ โคเคน ยาอี ในส่วนประเภทยาเสพติดที่ลดลง คือ ฝิ่น ยาบ้า และกัญชา เป็นผลมาจากการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน อย่างไรก็ตามจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาทุกอำเภอ และแหล่งผลิตยาเสพติดตั้งอยู่ในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ซึ่งเมื่อยาเสพติดลำเลียงผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดอื่นๆ ทำให้เกิดความเสียหายของสังคมไทย และเยาวชนของชาติได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง สำหรับข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (๑ต.ค.๕๘ -๒๑ เม.ย. ๕๙) พบว่า มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบริการทุกระบบ ทั้งหมด ๒๑๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๔.๗๕ ของเป้าหมายปี ๒๕๕๙ (๔๐๐ คน) แยกเป็น ระบบสมัครใจ ร้อยละ ๖๔.๓๘ ระบบบังคับบำบัด ร้อยละ ๓๕.๖๒

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๔๒๑ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) จำนวน ๓๕๓ หมู่บ้าน หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลาง จำนวน ๔๕ หมู่บ้านและหมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง) จำนวน ๒๓ หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือ อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย และอำเภอขุนยวมตามลำดับ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เป็นหมู่บ้านสีขาวทั้งหมดในปี ๒๕๖๔ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป(หมู่บ้านสีขาว)ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน(สีขาว)	
		พ.ศ.๒๕๕๘ (หมู่บ้าน)	พ.ศ. ๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๑๔	๔๗
๒	ปางมะผ้า	๒๙	๒๔
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๗	๖๖
๔	ขุนยวม	๔๓	๔๓
๕	แม่ลาน้อย	๖๙	๔๓

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน(สีขาว)	
		พ.ศ.๒๕๕๘ (หมู่บ้าน)	พ.ศ. ๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)
๖	แม่สะเรียง	๖๖	๖๖
๗	สบเมย	๕๖	๕๘
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๖	๖
รวม		**๓๕๐**	**๓๕๓**

ตารางหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน(ปานกลาง)	
		พ.ศ.๒๕๕๘	๒๕๕๙
๑	ปาย	๗	๗
๒	ปางมะผ้า	๔	๖
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑	๒
๔	ขุนยวม	๐	๐
๕	แม่ลาน้อย	๐	๒๐
๖	แม่สะเรียง	๙	๑๐
๗	สบเมย	๑	๐
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๐
รวม		**๒๒**	**๔๕**

ตารางหมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง)จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน(สีแดง)	
		พ.ศ.๒๕๕๘	๒๕๕๙
๑	ปาย	๔๑	๘
๒	ปางมะผ้า	๕	๘
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๐
๔	ขุนยวม	๐	๐
๕	แม่ลาน้อย	๐	๖
๖	แม่สะเรียง	๒	๑
๗	สบเมย	๑	๐
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๐
รวม		**๔๙**	**๒๓**

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลเศรษฐกิจ

<u>เศรษฐกิจภาพรวม</u>

ในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๑๑,๔๔๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๔ ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว ปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๕๖,๘๖๒ บาท/คน/ปี โครงสร้างการกระจายรายได้จากการผลิต ณ ราคาประจำปี ปี ๒๕๕๘ มีสัดส่วนร้อยละ ๑.๑ อัตราการขยายตัวที่แท้จริง ปี ๒๕๕๘ ขยายตัวร้อยละ ๗.๗

ตารางข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ราคาประจำปี และผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘)

ปี พ.ศ.	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
GPP ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	๘,๓๙๐	๘,๖๒๙	๙,๔๖๕	๑๐,๔๐๑	๑๑,๐๗๘	๑๑,๔๔๘
GPP per capita	๔๐,๑๕๖	๔๑,๕๙๗	๔๗,๐๕๘	๕๒,๒๖๘	๕๔,๖๑๕	๕๖,๘๖๒

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การค้าชายแดน

<u>ภาคการค้าชายแดน</u>

ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีด่านถาวร มีเพียงจุดผ่อนปรนทางการค้า ๕ แห่งที่กฎหมายอนุมัติให้มีการค้าสินค้า ได้แก่ ๑) ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม-บ้านน้ำมาง รัฐคะยา ๒) ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง-บ้านนามน รัฐฉาน ๓) ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมือง-บ้านใหม่ รัฐคะยา ๔) ด่านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง -บ้านห้วยทราย รัฐคะยา และ ๕) ด่านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย - จังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งฝ่ายไทยโดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดให้สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าเล็กๆน้อยๆ ที่จำเป็นในการอุปโภค- บริโภคในชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใดได้ภายในบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้าห่างจากแนวพรมแดนประมาณ ๒กิโลเมตร ระหว่างเวลาตั้งแต่ ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐น. (เวลาประเทศไทย) ของทุกวัน

ซึ่งในปี ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๒๒๑,๕๙๖,๑๕๖.๑๘ บาท ลดลงจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ -๒๑.๘๘ และในปี ๒๕๖๐ (เดือนมกราคม –ธันวาคม ๒๕๖๐) มีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๑๘๙,๖๕๑,๔๖๑.๕๙ บาท มูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมแล้วลดลงจาก ปี ๒๕๕๙ ประมาณ ๓๑,๙๔๔,๖๙๔.๕๙ หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

ตารางมูลค่าการค้าชายแดน (ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐)

ปี พ.ศ.	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
มูลค่าการค้าชายแดน (ล้านบาท)	๑๘๖.๑๔๔	๓๑๗.๔๙๒	๙๒๗.๙๘๑	๑,๕๖๒.๙๐๖	๑,๒๒๐.๙๕๘	๑,๒๒๑.๕๙๖

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากรและแรงงาน

สถานการด้านแรงงานของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ไตรมาสที่ ๑ ๒๕๕๙ มกราคม - มีนาคม)พบว่า ประชากรและกำลังแรงงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวน ๒๗๔,๓๒๒ คน เป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ๑๒๑,๒๗๖ คนผู้ที่มีอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป ๑๕๓,๐๔๖ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ๑๐๙,๙๒๓ คน ซึ่งประกอบด้วยผู้มีงานทำ ๑๐๘,๑๗๓ คน และ ผู้ว่างงาน๖๑๗ คน

การมีงานทำ ผู้ที่มีงานทำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน **(ไตรมาสที่ ๑ ๒๕๕๙ มกราคม - มีนาคม)** จำนวน ๑๐๘,๑๗๓ หรือ ร้อยละ ๙๘.๔๑ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง ๖๕,๖๐๗ คน หรือร้อยละ ๖๐.๖๕ ของผู้ที่มีงานทำ รองลงมาคือ ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆในด้านการขายและการให้บริการ ๑๑,๔๙๙ คน หรือร้อยละ ๑๐.๖๓ ของผู้ที่มีงานทำ

การมีงานทำตามประเภทอุตสาหกรรม การทำงานในด้านเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง๖๙,๙๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๔ ของผู้ที่มีงานทำ รองลงมาคือการขายส่ง การขายปลีก ๘,๓๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๖ และการก่อสร้าง ๖,๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๗ ของผู้ที่มีงานทำ

สถานะภาพการทำงาน ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนมีประมาณ ๔๐,๓๑๕ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๗ ของผู้ที่มีงานทำ รองลงมาคือ ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน จำนวน ๒๗,๒๑๘ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๑ ของผู้ที่มีงานทำ และผู้มีสถานภาพเป็นลูกจ้างเอกชน มีประมาณ ๑๕,๐๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๓ ของผู้ที่มีงานทำ

การว่างงาน ผู้ว่างงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๕๙ (มกราคม - มีนาคม)มีผู้ว่างงานประมาณ ๖๑๗คน หรือร้อยละ ๐.๕๖ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน

แรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงานมี จำนวน ๖๐๕ คน ไม่มีแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำหรับแรงงานต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้มาทำงานเป็นการชั่วคราว ๓ สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในจังหวัด จำนวน ๘ คน เป็นสัญชาติพม่า ๘ คน

การประกันสังคม จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมจำนวน ๕๙๕ แห่ง ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ จำนวน ๖,๘๖๘ คน ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ จำนวน ๑,๐๔๘ คน และผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ จำนวน ๗,๙๑๒ คน สำหรับการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทนพบว่า กรณีการคลอดบุตร จำนวน ๑๓๒ ราย มีการจ่ายเงิน ๒.๙๔ ล้านบาท รองลงมาเป็นชราภาพ จำนวน ๓๙ รายมีการจ่ายเงินสูงสุดถึง ๑.๙๑ ล้านบาท และว่างงาน จำนวน ๑๑๖ ราย มีการจ่ายเงิน ๐.๘๖ ล้านบาท

๓) ลักษณะทางสังคมและความมั่นคง

ด้านศาสนา

ศาสนิกชนส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือประมาณร้อยละ ๗๔.๑๙ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ ๒๕.๕๓ นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ ๐.๒๕ และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ ๐.๐๒ นับถือศาสนาอื่นๆและผีตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์

วัฒนธรรมทางภาษา

ชาวไทยใหญ่จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า "กำไต" เวลาพูดภาษาไตเรียกว่า"อุบไต" คล้ายคลึงกับภาษาไทย แต่เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคอาจฟังไม่รู้เรื่องแต่หากแยกเป็นคำเดี่ยว ๆ จะเข้าใจได้ง่าย ส่วนภาษาเขียนตัวอักษรไทยเรียกว่า "ลึกไต" มีใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณลักษณะของตัวอักษรกลมคล้ายตัวอักษรมอญและเมียนมา ชาวกะเหรี่ยง,ชาวจีนฮ่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ส่วนชนเผ่า ลาหู่ ลีซูลัวะในปัจจุบันมีภาษาพูด ส่วนภาษาเขียนนำอักษรอังกฤษมาใช้

ประเพณี

ประเพณี"ปอยส่างลอง"

เป็นงานประเพณีบวชลูกแก้วของไทยใหญ่ เป็นการบรรพชาสามเณรให้ สืบทอดพระพุทธศาสนาและเพื่อเรียนรู้พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า โดยมีความเชื่อว่า ถ้าได้บวชให้ลูกของตนเป็นสามเณร จะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์บวชลูกคนอื่นเป็นสามเณรได้อานิสงส์ ๔ กัลป์และหากได้อุปสมบทลูกของตนเป็นพระภิกษุสงส์จะได้อานิสงส์ ๑๒ กัลป์และได้อุปสมบทลูกคนอื่นจะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ และเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีที่มีมาดั้งเดิม จะจัดงานระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปีณ ชุมชนและวัดที่มีชาวไทยใหญ่อาศัย และในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเพณีปอยเหลินสิบเอ็ด (ประเพณีออกพรรษา)

ประเพณีแห่จองพารา (งานปอยเหลินสิบเอ็ด) คือประเพณีส่วนหนึ่งในงานเทศกาลออกพรรษาอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน คำว่า จองพรา หมายถึง ซุ้มรับเสด็จพระพุทธเจ้า หรือ จองพารา เป็นภาษาไทยใหญ่แปลว่า “ปราสาทพระ” การบูชาจองพาราคือการสร้างปราสาทเพื่อคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทศกาลนี้จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๕ค่ำ เดือน ๑๑ถึงวันแรม ๘ค่ำ เดือน ๑๑หรือในราวเดือนตุลาคม กิจกรรมภายในงานชาวบ้านจะช่วยกันสร้างปราสาทจำลองที่เรียกว่าจองพาราประดับไว้ตามบริเวณวัดและบ้านเรือนและแห่ขบวนรูปสัตว์ต่างๆเพื่อแสดงความยินดีที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับมาในวันขึ้น ๑๓ค่ำ จะมีตลาดนัดออกพรรษาหรือกาดหลู่โดยมีการจุดตะเกียงและเทียนในตลาดตั้งแต่กลางคืนจนถึงรุ่งเช้าเพื่อให้ชาวบ้านได้จับจ่ายซื้อของเตรียมงานไฟ สำหรับวันขึ้น ๑๔ค่ำเป็นวันดาพอถึงรุ่งเช้าของวันขึ้น ๑๕ ค่ำจะมีการทำบุญตักบาตรเทโวโรหนะ จากวัดพระธาตุดอยกองมูซึ่งตั้งอยู่บนดอยกองมูลงมาสู่วัดม่วยต่อที่อยู่บริเวณเชิงเขา ทิวแถวของพระภิกษุสามเณรและประชาชนนับร้อยพัน ซึ่งเรียงรายสองข้างทางเดินลงจากวัดพระธาตุดอยกองมูเพื่อทำบุญตักบาตรแก่พระภิกษุสามเณร ท่ามกลางสายหมอกยามเช้านั้นเป็นภาพที่งดงามบริสุทธิ์ ตัดกับสีเขียวขจีของต้นไม้ สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล ตกตอนกลางคืนตามบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ จะมีการจุดประทีปโคมไฟสว่างไสวและมีการแห่จองพราคำว่า จอง มาจากคำว่า พระ หรือ วระแปลว่าประเสริฐ หมายถึงพระพุทธเจ้า ส่วนคำว่า พรา หมายถึง เมืองเช่น กรุงพาราณสี เป็นต้นฉะนั้น คำที่ถูกต้องคือ จองพราหรือซุ้มประสาทรับเสด็จพระพุทธเจ้าซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม นอกจากนี้ ในปอยเหลินสิบเอ็ด ยังมีการแสดงการละเล่นพื้นเมืองและมหรสพต่าง ๆเช่น การฟ้อนนกกิ่งกะหร่าก้าลาย (ฟ้อนเจิง) ก้าโต ฟ้อนกำเบ้อคง (กำเบ้อ คือ ผีเสื้อคง คือ แม่น้ำสาละวิน) งานจะจัดช่วงเวลาออกพรรษา หรือเดือน ๑๑ ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และตามหมู่บ้านชาวไทใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ

ประเพณีออกหว่า เทศกาลออกพรรษาแม่สะเรียง เป็นประเพณีสำคัญของชาวแม่ฮ่องสอนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทใหญ่โดยชาวบ้าน จะประดิษฐ์ จองพารา ซุ้มราชวัตร และโคมไฟประดับตามบ้านเรือนเพื่อแสดงถึงการรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่เสร็จจากสวรรค์ ชั้นดาวดึงกลับสู่โลกมนุษย์ โดยมีพิธีตักบาตรตามวิถีไทยใหญ่ ขบวนแห่เทียนเหง หรือเทียนพันเล่ม ตามถนนสายต่างๆในเขตเทศบาล โดยจะจัดขึ้นในห้วงเดียวกับงานประเพณีแห่จองพารา ที่บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง และหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสืบทอดประเพณี อันดีงามของชาวไทใหญ่ ให้คงอยู่สืบไป และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไต และงานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์)

สิบสองมนล่องผ่องไต สิบสองมน หมายถึง วันเพ็ญเดือนสิบสอง ล่องผ่องไต หมายถึง การลอยกระทงของชาวไต หรือไทใหญ่นั่นเอง โดยชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไตณ บริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำปายบ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

โดยในงานจะจัดให้มีการประกวด “ผ่องจองส่างอุ๊กปุ๊ก” (กระทงไทยใหญ่) ซึ่งประดิษฐ์เป็นรูปปราสาท ภายในประดิษฐานพระอุปคุต แล้วใช้คนหลายๆคนหามเข้าขบวนแห่ การประกวดขบวนแห่ การประกวด “นางญิงไต”(สาวงามไทใหญ่), การประกวดการนุ่งโคไต (แต่งกายชุดไทใหญ่ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

งานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์) จัด ณ วัดพระธาตุดอยกองมู มีกิจกรรมทำบุญสักการะพระธาตุดอยกองมู และมีกิจกรรมการลอยกระทงสวรรค์ โดยติดกระทงไปกับลูกโป่งสวรรค์ รวมทั้งการปล่อยโคมลอยเพื่อบูชาพระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นอกจากนี้ก็มีมหรสพต่างๆให้ชมด้วย เช่น จ้าดไต (ลิเกไทใหญ่) เป็นต้น

ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ชนเผ่าลีซอ

ประเพณีกินวอ หรือประเพณีปีใหม่ของชาวลีซอ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดในรอบปีตรงกับประเพณีตรุษจีนเป็นงานใหญ่หลังจากการทำงานหนักมาในรอบปีนั้นได้สิ้นสุดลงทุกครอบครัวได้เก็บเกี่ยวข้าวเข้ายุ้งฉางเรียบร้อยแล้วหากพืชพันธุ์ได้ผลดีสัตว์เลี้ยงก็เติบโตดีชาวบ้านก็จะมีอาหารเพียงพอ สำหรับตลอดปีผู้หญิงก็เตรียมตัดเย็บเสื้อผ้าชุดใหม่ไว้ให้สมาชิกในบ้านชาวบ้านก็จะช่วยกันฆ่าหมูเพื่อทำหมูเค็มแขวนเก็บไว้กินในปีใหม่ ผักดอง ผักกาดแห้ง เต้าหู้ยี้ก็ทำเก็บตุนไว้พร้อมกับต้มเหล้าไว้ด้วยทุกคนจะช่วยกันหาฟืนเก็บไว้ใช้ในยามงานเร่งด่วนข้าวก็ตำไว้ล่วงหน้า พอถึงวันงานปีใหม่ก็จะไม่ทำงานกันจะได้สนุกสนานกันเต็มที่งานจะจัดขึ้นระหว่างปลายเดือน มกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปีในทุกๆหมู่บ้านที่มีชนเผ่าลีซออาศัยอยู่แต่จะมีหมู่บ้านใหญ่ๆที่จัดเทศกาลปีใหม่ลีซออย่างยิ่งใหญ่และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ บ้านกื๊ดสามสิบ บ้านแม่หมูลีซอ บ้านหนองตอง บ้านน้ำริน บ้านหนองผาจ้ำเขตอำเภอปาย ได้แก่บ้านปางแปก บ้านใหม่

สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่

วัดพระธาตุดอยกองมู วัดนี้เดิมมีชื่อเรียกว่า วัดปลายดอย เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองที่สำคัญ ประกอบด้วยพระธาตุเจดีย์ที่สวยงาม ๒ องค์ ซึ่งจากวัดพระธาตุดอยกองมูนี้สามารถมองเห็นภูมิประเทศและสภาพตัวเมืองแม่ฮ่องสอนได้อย่างชัดเจนและสวยงาม ทั้งนี้วัดพระธาตุดอยกองมูจะมีงานเทศกาลประจำปีหลายงาน เช่น ในวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ โดยเฉพาะในวันออกพรรษาจะมีการตักบาตรดาวดึงส์ หรือตักบาตรเทโวโรหนะ

ปางอุ๋ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวในโครงการพระราชดำริ ปางตอง ๒ มีภาพอันสวยงามของไอหมอกที่ลอยเหนือทะเลสาบกับบรรยากาศอันหนาวเหน็บในยามเช้าทำให้ปางอุ๋ง กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสุดแสนโรแมนติก จนได้รับขนานนามว่าเป็น "สวิตเซอร์แลนด์แห่งเมืองไทย"

ปาย แม่ฮ่องสอน ปายเป็นอำเภอกลางหุบเขามีการปรับตัวจากเมืองเก่าให้ลงตัวกับเมืองใหม่ ถนนคนเดินเมืองปายมีร้านค้า ร้านกาแฟร้านอาหาร และสินค้าที่นำมาจำหน่ายด้วยศิลปะมากมาย

ทุ่งดอกบัวตอง ดอยแม่อูคอ อำเภอขุนยวมดอกบัวตองที่นี่เมื่อบานพร้อมๆ กันในช่วงเดือนพฤศจิกายนจะเหลืองอร่ามปกคลุมทั่วทั้งภูเขาจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามอีกของแม่ฮ่องสอน

ถ้ำแก้วโกมล ถ้ำน้ำแข็ง เดิมเรียกชื่อถ้ำผลึกแคลไซต์แม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อยถ้ำแก้วโกมลเป็นถ้ำผลึกแคลไซต์ที่สวยงามที่สุดในประเทศไทยและพบเป็นแหล่งที่ ๒ในเอเชีย โดยแห่งแรกอยู่ที่ประเทศจีน

ถ้ำน้ำลอด ถ้ำผีแมน ถ้ำน้ำลอดเป็นถ้ำที่มีชื่อเสียงสวยงามและเข้าชมได้ง่ายสะดวก ถ้ำน้ำลอดเป็นเพราะถ้ำแห่งนี้มีสายน้ำไหลผ่านตั้งแต่ปางทางเข้าถ้ำไปจนถึงถ้ำสุดท้ายถ้ำแห่งนี้มีความยาวกว่า ๕๐๐เมตร

<u>สะพานซูตองเป้</u> “สะพานอธิษฐานสำเร็จ” อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ด้วยพลังแห่งศรัทธาและการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านที่ก่อประสานกันเป็นสะพานที่มีความงดงาม จนกลายเป็นความเชื่อที่ว่าใครที่มาที่นี้ให้เดินข้ามผ่านสะพานอธิษฐานสำเร็จ

<u>อุทยานแห่งชาติสาละวิน</u> มีสภาพป่าไม้สมบูรณ์ ทิวทัศน์และลักษณะทางธรรมชิตที่สวยงาม ซึ่งแต่เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าสาละวิน” ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสบเมย และอำเภอแม่สะเรียง มีพื้นที่ติดชายแดนระหว่างประเทศไทย และเมียนมา

<u>หมู่บ้านรักไทย</u> เป็นหมู่บ้านเล็กๆกลางหุบเขา ของชาวจีนยูนนาน ซึ่งอยู่ติดชายแดนไทย - เมียนมา แวดล้อมไปด้วยทิวเขาและพันธุ์ไม้ต่างๆ อาทิ พืชเมืองหนาว จึงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้มีวิวิทิวทัศน์สวยงาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างชาติ

วัดพระธาตุดอยกองมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ปางตุ๋ง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

บ้านรักไทย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ทุ่งบัวตอง อำเภอขุนยวม

ถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า

ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) (ฉบับทบทวนปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

วิสัยทัศน์

“เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”

เป้าประสงค์รวม (Objective)

๑. สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ เกษตรปลอดภัย และการค้าชายแดน

๒. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาคน สังคม การบริการภาครัฐและพลังงานทดแทน

๓. เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑: การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

เป้าประสงค์ที่ ๑ พัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้รายจากการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ธรรมชาติ และสุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ ฟื้นฟู อนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมตามอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานปลอดภัยและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปี

กลยุทธ์ที่ ๑.๔ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร และยกระดับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๑.๕ ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๑.๖ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๑.๗ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เป้าประสงค์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด : จำนวนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑.๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ ๓ ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

ตัวชี้วัด : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๑.๙ ส่งเสริมและยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน นวัตกรรมใหม่ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่า

กลยุทธ์ที่ ๑.๑๐ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒: การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

เป้าประสงค์ที่ ๑การค้าการลงทุน มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด :๑ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า

ตัวชี้วัด :๒จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ และการลงทุน

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาระบบ Logistic เพื่อรองรับการเปิดด่านสู่ประเทศ เมียนมา,กลุ่ม ASEAN และกลุ่ม BIMSTEC

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน และยกระดับให้เป็นด่านถาวร

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ ส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุน อุตสาหกรรมและการค้าชายแดน

กลยุทธ์ที่ ๒.๔ ยกระดับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการค้า การท่องเที่ยว วัฒนธรรมและเปิดประตูสู่ตะวันตก

กลยุทธ์ที่ ๒.๕ ส่งเสริมการค้าตลาดชุมชน ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรปลอดภัย

เป้าประสงค์ที่ ๒ส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้

ตัวชี้วัด :ร้อยละรายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๒.๖ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม และมาตรฐาน เพื่อสามารถแข่งขันได้

กลยุทธ์ที่ ๒.๗ พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ :การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

เป้าประสงค์ที่ ๑ครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ลดน้อยลง

ตัวชี้วัด ๑ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.

๒ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ส่งเสริมครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตทางการเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย และพัฒนาฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีไฟฟ้า และน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในที่ดินทำกิน และอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ ๒เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด ๑) ร้อยละของผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ

๒) อัตราการเรียนต่อของนักเรียนในแต่ละระดับเพิ่มขึ้น

๓) อัตราการมีงานทำของนักศึกษา และเยาวชนที่จบการศึกษาแล้ว

๔) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้

กลยุทธ์ที่ ๓.๔ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งในและนอกระบบ โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ ๓.๕ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในทุกระดับ เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์ที่ ๓.๖ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา สภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา และส่งเสริมเทคโนโลยีที่ทันสมัย

กลยุทธ์ที่ ๓.๗ เพิ่มโอกาสและพัฒนาทักษะในการทำงานเพื่อการมีงานทำให้กับนักศึกษา และเยาวชน

เป้าประสงค์ที่ ๓ ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัด ๑) อัตราการตายของทารก ต่อการเกิดมีชีพ

๒) จำนวนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการเพิ่มขึ้น

๓) อัตราการฆ่าตัวตายลดลง

๔) อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลดลง

กลยุทธ์ที่ ๓.๘ พัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข และระบบการให้บริการที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ ๓.๙ พัฒนาระบบสวัสดิการ การบริการภาครัฐ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๐ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๑ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๒พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยและอุบัติเหตุทางถนน

เป้าประสงค์ที่ ๔ การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวชี้วัด: จำนวนกิจกรรมการสืบทอดทางศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๓ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของกลุ่มชาติพันธ์

เป้าประสงค์ที่ ๕ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ขยายผลสู่ชุมชน/หมู่บ้าน และสถานศึกษาในพื้นที่อย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัด: จำนวนที่เพิ่มขึ้นของชุมชน/หมู่บ้าน สถานศึกษา ที่ได้รับการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวง

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๔ ขยายผลการเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสู่พื้นที่เป้าหมาย

เป้าประสงค์ที่ ๖ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ตัวชี้วัด:การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๕ พัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔: การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์เพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด ๑) พื้นที่ป่าถูกบุกรุกลดลงและพื้นที่ป่าที่ถูกฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น

๒) จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันเกิน ๑๒๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศ์กเมตรลดลง

๓) จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง

๔) ร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายลดลง

๕) ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

๖) ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรลุ่มน้ำ

๗) พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทานและประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สร้างป่าสร้างรายได้ พัฒนา ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ป้องกันและแก้ไขไฟป่าหมอกควันโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ส่งเสริมบริหารจัดการการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตรายต้นทาง

กลยุทธ์ที่ ๔.๔ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำแบบบูรณาการ

กลยุทธ์ที่ ๔.๕ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเชิงวนเกษตรและให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้

กลยุทธ์ที่ ๔.๖ปรับปรุงระบบส่งน้ำ กระจายน้ำ และก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕: การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

เป้าประสงค์ที่ ๑ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม

ตัวชี้วัด: จำนวนกิจกรรมการจัดงานเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์

กลยุทธ์ที่ ๕.๑ ส่งเสริมการปกป้องสถาบันและการปรองดองสมานฉันท์

เป้าประสงค์ที่ ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดภัยยาเสพติด

ตัวชี้วัด ๑) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด

๒) ร้อยละเพิ่มขึ้นสถานประกอบการสีขาวและโรงเรียนปลอดยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ ๕.๒ สนับสนุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าประสงค์ที่ ๓สร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด๑) ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี

๒) จำนวนผู้หลบหนีเข้าเมือง และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายลดลง

กลยุทธ์ที่ ๕.๓ เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เป้าประสงค์ที่ ๔ ผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง

ตัวชี้วัด: ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเครือข่ายเตือนภัย

กลยุทธ์ที่ ๕.๔ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนเครือข่ายเตือนภัย

เป้าประสงค์ที่ ๕หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ตัวชี้วัด: จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๕.๕ ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดน

เป้าประสงค์ที่ ๖ แก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ

ตัวชี้วัด: ร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทย เพิ่มขึ้น ๑๐ %

กลยุทธ์ที่ ๕.๖ เร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลตามกฎหมาย

โครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๒

ลำดับ	โครงการ	งบประมาณ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑: การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย		
๑	โครงการยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและธรรมชาติ	๓๕,๕๖๗,๐๐๐
๒	โครงการยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตประเพณี และวัฒนธรรม	๒๘,๐๔๓,๐๐๐
๓	โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยสู่อินทรีย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน (AGRO TOURISM MAEHONGSON)	๔,๓๐๓,๒๐๐
๔	โครงการพัฒนาศักยภาพการบริการ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสู่มาตรฐานสากล	๓,๗๕๕,๘๐๐
๕	โครงการส่งเสริมยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชนและวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑,๐๗๑,๖๐๐
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน		
๖	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๙,๒๔๗,๐๐๐
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา		
๗	โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑๑,๔๐๓,๒๐๐
๘	โครงการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวงจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๖,๐๔๖,๖๐๐
๙	โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๘๘,๘๕๕,๐๐๐
๑๐	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑๙,๑๗๔,๐๐๐
๑๑	โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง	๔,๙๑๖,๐๐๐
๑๒	โครงการอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑,๖๖๐,๐๐๐
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน		
๑๓	โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ	๘๗๐,๐๐๐
๑๔	โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	๑,๗๓๖,๕๐๐

ลำดับ	โครงการ	งบประมาณ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน		
๑๕	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๗,๘๔๖,๒๐๐
๑๖	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	๒,๐๕๑,๒๐๐
๑๗	โครงการ เสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๒	๕,๙๘๔,๕๐๐
๑๘	ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	๙,๐๐๐,๐๐๐
	รวมทั้งสิ้น	**๒๔๑,๕๕๐,๘๐๐**

ส่วนที่ ๓ สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และสรุปปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข

๑. ผลการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๗ โครงการ งบประมาณ ๒๔๑,๕๕๐,๘๐๐ บาท (สองร้อยสี่สิบเอ็ดล้านห้าแสนห้าหมื่นแปดร้อยบาทถ้วน) โดยภายหลังการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณทำให้มีจำนวนโครงการเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๔ โครงการ ๑๒๕ กิจกรรม งบประมาณ ๒๔๑,๕๕๐,๘๐๐ บาท โดยสามารถจำแนกประเภทงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

ประเภทงบรายจ่าย	งบประมาณ (บาท)	สัดส่วน
- งบดำเนินงาน	๖๕,๘๐๙,๘๐๐	๒๗.๒๕
- งบลงทุน	๑๖๖,๗๔๑,๐๐๐	๖๙.๐๓
- งบรายจ่ายอื่น (บริหารจัดการ)	๙,๐๐๐,๐๐๐	๓.๗๒
รวม	**๒๔๑,๕๕๐,๘๐๐**	

<u>ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</u>

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑๓,๗๙๒,๗๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑๑ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรทั้งหมด และมีผลการดำเนินงานภายหลังการโอนเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ ดังนี้

❖ **งบดำเนินงาน จำนวน ๘๕ กิจกรรม งบประมาณ ๖๕,๘๐๙,๘๐๐ บาท**

- ดำเนินการ/เบิกจ่ายเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน ๗๘ กิจกรรม
- ยกเลิกกิจกรรม จำนวน ๒ กิจกรรม
- ดำเนินการไม่แล้วเสร็จกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี จำนวน ๔ กิจกรรม งบประมาณ ๔,๙๓๙,๐๔๕.๕๐ บาท

❖ **งบลงทุน จำนวน ๔๐ รายการ งบประมาณ ๑๖๖,๑๔๑,๐๐๐ บาท**

- ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน ๒๔ รายการ
- ก่อหนี้ผูกพันในระบบ (PO) และกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี จำนวน ๑๖ รายการ งบประมาณ ๘๘,๙๑๒,๓๑๑.๑๑ บาท

<u>โครงการสำคัญและโดดเด่นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒</u>

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินโครงการภายใต้ผลผลิต ๕ ด้าน โดยมีโครงการสำคัญและกิจกรรมโดดเด่น ดังนี้

๑) ผลผลิต : การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการ

ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๕๒,๓๗๖,๖๙๐ บาท ดำเนินโครงการและกิจกรรม ๕ โครงการ ๑๒ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การพัฒนาเส้นทางสำคัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน ๒ สายทาง
- การพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด จำนวน ๕ แห่ง

- จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่หลากหลาย จำนวนกว่า ๔ กิจกรรม

๒) ผลผลิต : การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การลงทุน และการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๓,๓๘๖,๘๙๐ บาท ดำเนินโครงการและกิจกรรม ๑ โครงการ ๒กิจกรรม โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน กิจกรรมหลัก การเชื่อมโยง/ความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ดำเนินการ ๒ กิจกรรมย่อย ดังนี้

- กิจกรรมประชุมเจรจาการค้า Business Matching และแสดงสินค้าเด่นจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ณ เมืองย่างกุ้ง เมืองลอยก่อ รัฐคะยา เมืองตองยี รัฐฉาน ในการพบปะเจรจาการค้า Business Matching ได้รับการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนของทั้งสองฝ่ายในการร่วมกันพัฒนาส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในการพัฒนาการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้นอย่างมั่นคง ถาวร ในอนาคต และจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้นำสินค้าเด่นของจังหวัดมาจัดแสดงและจำหน่ายรวมถึงการจัดกิจกรรมเชื่อมโยง Business Matching เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาด้านการค้า การลงทุน สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้มีระบบ กฎเกณฑ์ ยึดถือระบบการค้าเสรีและประโยชน์ร่วมกัน ให้เกิดการพบปะการเจรจาหารือการสร้างความคุ้นเคย ความสัมพันธ์ที่ดี อันเป็นฐานการสร้างความร่วมมือด้านต่างๆ และสร้างพันธมิตรทางการค้า นอกจากนี้ ยังได้หารือกลุ่มย่อยในการส่งเสริมการยกระดับจุดผ่อนปรนบ้านห้วยต้นนุ่นเป็นด่านถาวรในอนาคตอันใกล้นี้ด้วย

- กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนและรัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้จัดกิจกรรม“เชื่อมโยงตลาดการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน และรัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา” ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ณ ลานสนามหญ้าสนามบินเก่า อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเพิ่มช่องทางและมูลค่าการค้าให้ผู้ประกอบการ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ มีจำนวนคูหาจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า จำนวน ๘๐ คูหา ได้แก่ คูหาจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า จำนวน ๖๐ คูหา และคูหานวัตกรรม จำนวน ๒๐ คูหา การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากองค์กรภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ทุกองค์กรของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นภาพแห่งความสำเร็จของการบูรณาการอย่างดียิ่ง

Business Matching & Highlight Products Exhibition Maehongson Province and
The Republic of the Union of Myanmar.
2 - 7 September, 2019
Agenda
Route : Mae Hong Son - Chiang Mai - Yangon - Loikaw - Taunggyi -
Chiang Mai - Mae Hong Son.

TRAVEL

PRODUCT

MAE
HONG
TRAVEL

PRODUCT

๓) ผลผลิต : การพัฒนาสังคม

ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๔๓,๐๘๐,๙๑๐ บาท ดำเนินโครงการและกิจกรรม ๑๐ โครงการ ๑๗ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนชุมชนและสัมมนาชีพชุมชน การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ การปลูกกระเทียม และการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพทางเลือกอื่นๆ

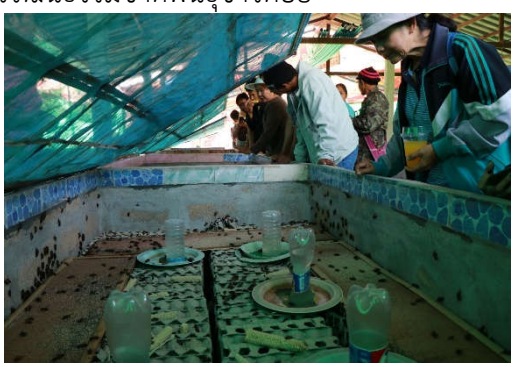
- การขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวง โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงและหมู่บ้านยามชายแดน การขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง การขยายผลศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- การพัฒนาโครงการพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพัฒนาเส้นทาง (ถนน) ภายในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเชื่อมโยงกับเส้นทางถนนสายหลัก ทำให้การเดินทางสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยดำเนินการแล้วเสร็จ ๒๑ สายทาง ปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน ๓ แห่ง ปรับปรุงสะพานข้ามลำห้วย จำนวน ๑ แห่ง และก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน จำนวน ๑ แห่ง

- การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร โดยพัฒนาแหล่งน้ำ จำนวน ๔ แห่ง

- การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยพัฒนาและเฝ้าระวังสาธารณภัยและยกระดับการส่งต่อฉุกเฉินในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และจัดซื้อวิทยุสื่อสารและรถจักรยานยนต์สำหรับ พสช.,สสช.และ รพ.สต. ห่างไกล เพื่อให้บริการด้านสาธารณสุขได้ทั่วถึงทุกพื้นที่

- การอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ โดยจัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การทำปีกนกกิ่งกะหร่า การจัดมหกรรมกิ่งกะหร่า-โต การจัดกิจกรรมลานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวดอย

King Ka La and To

กิจกรรมการงบรมเชิงปฏิบัติการ
"การทำปีกนกกิ่งกะหร่า"

๔) ผลผลิต : การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๗,๒๒๔,๔๑๐ บาท ดำเนินโครงการและกิจกรรม ๕ โครงการ ๖กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยการสร้างฝายมีชีวิต/ฝายแม้ว/ฝายรูปแบบอื่นๆ จำนวน ๔ พื้นที่ เพื่อชะลอน้ำและเพื่อความชุ่มชื้นให้กับผืนป่า

- การบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยจัดกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกขยะชุมชนและสถานศึกษา จำนวน ๒๐ แห่ง และสนับสนุนสถานศึกษาต้นแบบในการจัดตั้งสถานีคัดแยกขยะครบวงจร จำนวน ๗ แห่ง เพื่อให้ครอบคลุมทุกอำเภอ (หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนต้นแบบ)

- การป้องกันและแก้ไขการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดกิจกรรมสนับสนุนชุดปฏิบัติการระดับหมู่บ้านในการเฝ้าระวังลาดตระเวนและดับไฟป่าในพื้นที่ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเฝ้าระวังและการดับไฟป่าให้ถูกต้อง

- การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสำรวจการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๕๘ หมู่บ้าน ๙๕,๔๖๗.๐๘ ไร่ และการสำรวจรังวัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๖๙,๙๑๘ ไร่

๕) ผลผลิต : การรักษาความมั่นคงและความสงบ

ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๖,๔๘๑,๙๐๐ บาท ดำเนินโครงการและกิจกรรม ๔ โครงการ ๔ กิจกรรมหลัก โดยมีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ อาทิ

- การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการส่งเสริมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขให้ครอบคลุมทั้ง ๗ อำเภอ และส่วนราชการที่มีหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อาทิ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้แรงงานในสถานประกอบการ เป็นต้น

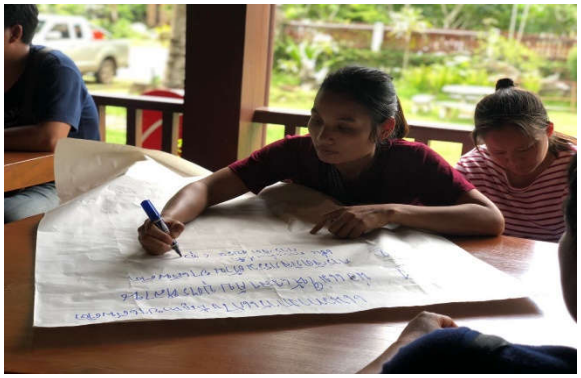
- การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในกลุ่มครู นักเรียน เพื่อให้ตระหนักรู้ภัยคุกคามจากการค้ามนุษย์ และพัฒนาศักยภาพของฝ่ายปกครองในการป้องกันการค้ามนุษย์

- การเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครรักษาชายแดน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีความรู้มีศักยภาพในการเสริมสร้างความมั่นคงตลอดจนเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

- การแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ โดยการเร่งรัดการพิจารณากำหนดสถานะและสัญชาติให้แก่บุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

๒. ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข

ปัญหาและอุปสรรค

๑) การขออนุญาตใช้พื้นที่ดำเนินโครงการ เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๐ ทำให้การดำเนินโครงการจะต้องขออนุญาตใช้พื้นที่จากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ก่อน ซึ่งในปี ๒๕๖๒ มีโครงการงบลงทุนที่ได้รับอนุมัติตามแผนปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๖๒ ติดปัญหาพื้นที่ป่า จำนวน ๑๒ รายการ งบประมาณ ๓๐,๒๙๓,๘๐๐ บาท ส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนการขออนุญาต ยังไม่ทราบผลการพิจารณา ซึ่งหน่วยงานได้ขอยกเลิกและเปลี่ยนแปลงโครงการ โดยนำโครงการที่มีความพร้อมมาดำเนินการทดแทน ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างและเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัดล่าช้าและต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

๒) การเปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณ เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับอนุมัติตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น ได้งบประมาณซ้ำซ้อนจากกรมต้นสังกัด การดำเนินโครงการไม่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน โครงการงบลงทุนติดปัญหาเรื่องพื้นที่ดำเนินการ แบบรูปรายการไม่ได้มาตรฐาน หรืองบประมาณที่ได้รับไม่สามารถดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการได้ ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายละเอียดโครงการและงบประมาณ โดยจะต้องนำโครงการที่มีความพร้อม หรือโครงการสำรอง (y๒) ที่อยู่ในแผนปฏิบัติราชการฯ มาดำเนินการแทน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงการจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ก่อนดำเนินการ สำหรับกรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงการที่กระทบต่อแผน จะต้องขอความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาคเหนือ (อ.ก.บ.ภ.ภาคเหนือ) ก่อนและเมื่อได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ทำให้การดำเนินโครงการล่าช้า ไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

๓) ส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณจัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานไม่ถูกต้องตามระเบียบการเบิกจ่ายของราชการ และแบบรูปรายการไม่ได้มาตรฐาน หรือไม่มีวิศวกรประเภทสามัญรับรองแบบการก่อสร้าง ทำให้ต้องปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณให้ถูกต้อง ส่งผลการให้การดำเนินงานล่าช้า

แนวทางแก้ไข

๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต่างๆ ควรผ่อนปรนหรืออนุญาตให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดพื้นที่พิเศษ สามารถดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะและประชาชนตามความเหมาะสมได้ ทั้งนี้ เพื่อให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และสามารถพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ ได้ หรือควรมีการกำหนดห้วงเวลาในการพิจารณาการขอใช้พื้นที่ให้ชัดเจนและควรพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนแล้วแจ้งผลให้จังหวัดทราบ

๒. เน้นย้ำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการในหมวดงบลงทุนสิ่งก่อสร้างให้ดำเนินการ ให้เตรียมความพร้อมในการเสนอแผนงานโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องพื้นที่ดำเนินการ ควรจะมีความพร้อมและมีรูปแบบรายการ ปร.๔ ปร.๕ และสำหรับงบดำเนินงานให้จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องตามหมวดงบประมาณและเป็นไปตามระเบียบค่าใช้จ่าย

๓. จัดอบรมให้ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภายในจังหวัด ให้มีความรู้ ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารโครงการ /หมวดรายจ่ายงบประมาณ/การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔. เร่งรัดการดำเนินโครงการและการติดตามประเมินผลทั้งก่อนดำเนินโครงการ กำลังดำเนินโครงการและหลังดำเนินโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

จัดทำโดย
สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอนหลังใหม่ ชั้น ๓
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๕๓๖๑ ๒๘๘๘ โทรสาร ๐ ๕๓๖๑ ๒๗๘๘